

Marnix+ is een uitgave van de Marnix Academie en verschijnt twee keer per jaar.

Mei 2010

marnix+

Partnerschap in opleiding en ontwikkeling

Duurzaam verbonden

Met het aflopen van de projectfase van het project Partners in Opleiding en Ontwikkeling komt een eind aan een project waarin we van 'Opleiden in school' doorgroeiden naar 'partnerschap'. De keuze om niet meer van 'Opleiden in de school' te spreken, maar de samenwerking aan te duiden als een

partnerschap is een cruciale geweest. Het zette de verhouding tussen opleiding en basisschool in een ander perspectief. Waar bij 'Opleiden in de school' de verleiding groot is om te denken in patronen als 'er

schuift een taak van de opleiding door naar de basisschool; wat levert dat aan extra werk op?', roept een woord als partnerschap heel andere beelden op. Dat zijn beelden van gelijkwaardigheid, van 'over en weer', van je verbonden weten en voelen. Het opleiden is een gemeenschappelijke zaak en een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. Dat dát nu ervaren wordt en handen en voeten krijgt, is een van meest bijzondere opbrengsten van het project.

De projectfase gaat vanaf augustus over in een situatie van 'duurzame verbondenheid'. Het partnerschap blijft voor de Marnix Academie een van haar specifieke kenmerken: op de Marnix word je in een partnerschap met scholen opgeleid.

De verbondenheid in het partnerschap zal verder worden uitgebouwd. Ontwikkeling en innovatie dienen daarbij gericht te zijn op 'learning that lasts': het leren dat er toe doet en bestendig is. Dat sluit op uitdagende wijze aan bij duurzaam verbonden zijn!

Barbara de Kort

Lid College van Bestuur

OCW erkent belang partnerschap met basisscholen

Het Partnerschap in Opleiding en Ontwikkeling is door het ministerie van OCW aangemerkt als goede opleidingsinfrastructuur.

Het ministerie volgt daarmee het advies op van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) die het partnerschap onlangs heeft beoordeeld en daarbij kwam tot de kwalificatie 'goed'. De NVAO en het ministerie erkennen daarmee het belang van het samen opleiden van leraren basisonderwijs door de Marnix Academie én basisscholen.

Lovende woorden

De NVAO heeft in haar advies aan het ministerie bijzonder lovende woorden voor het partnerschap, dat met ruim 30 schoolbesturen en circa

250 basisscholen het grootste in zijn soort is. 'Samengevat: dit is een prima samenwerkingsverband. ... Alle betrokkenen zijn tevreden over de samenwerking en geven aan dat de lijnen kort zijn en studenten beter worden opgeleid. Er is echt sprake van betrokkenheid en leren van elkaar. De begeleiding van studenten is uitstekend.'

De NVAO is onder meer onder de indruk van de leerwerkgemeenschappen in het partnerschap, die 'een bijzonder initiatief' worden genoemd. Deze leerwerkgemeenschappen worden vaak georganiseerd rond onderzoek door studenten. Studenten uit verschillende opleidingsfasen werken zo intensief samen met leraren van de basisscholen en docenten van de Marnix Academie.

Lees verder op de volgende pagina

'We zijn volwassen geworden!'

De projectfase van het Partnerschap in Onderwijs en Ontwikkeling loopt, na vier jaar, ten einde. Het partnerschap zelf is inmiddels niet meer weg te denken. Er is volgens projectleider Mariska Jansen in de afgelopen vier jaar veel gebeurd. "We begonnen met niets en het heeft inmiddels al zoveel mooie dingen opgeleverd!"

Wat betekent het einde van de projectfase voor de Marnix Academie en de partnerscholen?

"In de afgelopen vier jaar zijn stappen gezet en we willen nu de ingezette koers doorzetten. Gedurende de projectfase was er al sprake van een voortdurende inbedding. Alle veranderingen zijn langzaam maar zeker onderdeel geworden van onze organisaties. Fysiek verandert er daarom niet zoveel. We blijven elkaar als Marnix Academie en partnerscholen ontmoeten en het partnerschap blijft zich verder ontwikkelen."

Zijn de doelen bereikt?

"Het doel van het project was: in 2010 vooral met opleidingsscholen (red. de huidige partnerscholen) werken en samen verantwoordelijkheid dragen voor het opleidingsonderwijs en het basisonderwijs. Die doelen zijn bereikt. Bijna alle studenten volgen hun praktijkleren op een van de 250 partnerscholen. Het samen verantwoordelijkheid dragen moet verder vormgegeven worden. Met elkaar zoeken we uit voor welke aspecten van het onderwijs dat geldt. We blijven ieder onze eigen 'core-business' houden."

En hoe nu verder?

"In de projectgroep hebben we afgesproken om te gaan werken aan grote thematieken, zoals leerwerkgemeenschappen, een kwaliteitssysteem en het curriculum in relatie tot het praktijkleren. Dit zijn thema's die voortkomen uit het rapport van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO).

Als ik verder vooruitkijk, zeg de komende vijf jaar, dan denk ik ook aan het verder ontwikkelen van het onderzoek. Er moet afstemming komen tussen onderzoek op de opleiding en onderzoek op de basisschool. Die onderzoeken op de basisschool kunnen een belangrijkere plek krijgen. En in het algemeen kan er een sterkere

Mariska Jansen

wisselwerking komen tussen de opleiding en de basisschool, dat noem ik het grensoverschrijdend samenwerken. Dat is in ieders belang."

Is dit een goed moment om het project te beëindigen?

"Ja, we hebben alles wat we ons hebben voorgenomen gerealiseerd. De opbrengsten van het project zijn nu onderdeel van onze organisaties. We zijn volwassen geworden! En daarnaast is er inmiddels zo'n onderlinge saamhorigheid. Ik had nooit verwacht dat alle partners in de projectgroep breed er zoveel waarde aan zouden hechten om als groep van vijftig man bij elkaar te blijven komen, ook na afloop van het project. Het alternatief, om regiobijeenkomsten te organiseren, werd al snel weggewuifd. Die relationele ontwikkeling vind ik heel bijzonder."

Hoe kijk je terug op de afgelopen vier jaar?

"Ik vind het heel bijzonder dat we zoveel gerealiseerd hebben in vier jaar tijd. Dat had ik nooit verwacht! Er horen nu 32 schoolbesturen en 250 scholen bij het partnerschap. De cultuurverandering die erbij hoort, is ook snel gegaan. Al zijn we er nog niet. Er wordt nu door de verschillende partijen niet meer gesproken over 'zij', maar veel meer over 'wij'. Dat betekent ook dat we veel meer de dialoog aangaan met elkaar.

Al die vernieuwingen waren alleen maar mogelijk door de goede onderlinge relatie. Daarom zijn de ontmoetingen tussen de ico's, mentoren, bovenscholen opleidingscoördinatoren, relatiebeheerders en noem maar op, zo belangrijk. "

Erkenning partnerschap

Vervolg van de voorpagina

Uitstekende stageplaatsen

Deelnemende basisscholen in het partnerschap verbinden zich aan het mede-opleiden van studenten. Daardoor kan de Marnix Academie een gegarandeerde en kwalitatief uitstekende stageplaats bieden voor al haar studenten. Ruim 90 procent van alle studenten aan de Marnix

Academie werkt tijdens het praktijkleren op een partnerschool.

Subsidie

Het Partnerschap in Opleiding en Ontwikkeling ontvangt vanwege de erkenning door het ministerie voor de komende zes jaar een subsidie voor een deel van de kosten.

Fred Butje neemt afscheid van Marnix Academie

Alweer drie jaar geleden werd ik tijdens de partnerscholenmarkt aan mijn jasje getrokken door Mariska Jansen met de vraag of ik mee wilde solliciteren naar de functie van projectleider voor het partnerschap. Dat heb ik gedaan, ben aangenomen voor de resterende periode van het project en langzaam maar zeker dringt het tot mij door dat het einde van het project en dus ook van mijn projectleiderschap met rasse schreden nadert.

In de drie jaar dat ik samen met Mariska het project mocht leiden, is er erg veel gebeurd.

Het aantal scholen dat meedoet binnen ons partnerschap is in die periode bijna vervijfvoudigd, maar ook de kwaliteit is met sprongen vooruit gegaan.

De partners hebben daadwerkelijk invloed op elkaar en die invloed is ook steeds meer gelijkwaardig geworden. In ons project *Partners in Opleiding en Ontwikkeling* is het ook die gelijkwaardigheid in invloed die van belang is voor het welslagen ervan.

Inmiddels kan ik ook terugkijken op een geslaagde partnerscholenmarkt 2010. Deze markt was alweer de derde waaraan ik mijn steentje bij mocht dragen. En eerlijk is eerlijk, het is toch een vreemd gevoel dat ik daaraan volgend jaar als projectleider niet meer mee zal werken.

Nog veel te doen

Tot aan de zomervakantie ben ik echter nog niet met mijn afscheid bezig. Er is nog veel te doen. De plaatsing van de studenten op de opleidingsscholen, het (be)zoeken van potentiële partners in de zuidelijke regio's en de vraag hoe het partnerschap zal worden ingebed in de organisatie na de projectfase zijn een paar van de thema's waar ook ik me de komende tijd mee bezig mag houden.

Als afsluiting wil ik op deze plaats alle mensen binnen de Marnix Academie en de partnerorganisaties heel erg bedanken voor hun inzet en de fantastische manier waarop ik met vele van hen mocht samenwerken.

Fred Butje

Projectleider Partners in Opleiding en Ontwikkeling

Leidt samenwerken tot innoveren?

Tegelijkertijd met de start van het project Partners in Opleiding en Ontwikkeling startte Mariska Jansen met haar promotieonderzoek naar de vraag *Wat is het effect van verschillende samenwerkingsvormen tussen onderwijsorganisaties voor primair onderwijs en lerarenopleidingen op innovatie?* Aanleiding voor het onderzoek waren de ontwikkelingen rondom *Opleiden in de school*. In dit artikel licht zij haar onderzoek toe.

Het ministerie van OCW stimuleert samenwerking tussen lerarenopleidingen en scholen voor primair onderwijs vanwege de noodzaak om te innoveren.

OCW geeft aan dat de lerarenopleiding en de werkpraktijk op de scholen meer op elkaar afgestemd kan worden, de kloof tussen theorie en praktijk verkleind moet worden en dat er meer aandacht moet komen voor talentontwikkeling van medewerkers. Het ministerie heeft hiertoe verschillende voorwaarden voor samenwerking ontwikkeld. Bijvoorbeeld de voorwaarden dat er in iedere school een deskundige opleidingsfunctionaris is, studenten de gelegenheid krijgen in gevarieerde onderwijssituaties ervaring op te doen, de vakinhoudelijke competentie goed verankerd is in de opleidingsschool en dergelijke.

Vraagtekens

Ik merk dat ik vraagtekens zet bij het effect van de ontwikkelde modellen en voorwaarden die het ministerie stelt voor innovatie. Vanuit mijn onderwijservaringen heb ik de indruk dat om samen te komen tot innovaties andere aspecten een rol spelen, zoals: Hebben de samenwerkingspartners het idee dat ze met en van elkaar kunnen leren? Dat ze samen een resultaat tot stand kunnen brengen? Hebben de betrokkenen het idee dat ze

elkaar kunnen vertrouwen, dat ze op elkaar kunnen bouwen? Willen de betrokkenen zelf samenwerken of is het opgelegd vanuit de leidinggevenden? Een uitgebreide literatuurstudie laat zien wat voorwaarden zijn om te komen tot innovatie: tijd nemen om een relatie op te bouwen, de dialoog met elkaar aangaan over onderwerpen die direct raken aan het onderwijs en de opleiding, het met elkaar willen studeren, aandurven het met elkaar oneens te zijn en vandaaruit verder blijven praten en verder studeren, het samen activiteiten ondernemen, een klimaat waarin mensen mogen experimenteren. Daarnaast is zowel het experimenteren als het borgen van wat met elkaar bereikt is van belang.

Enkele conclusies die zich aftekenen noem ik hier:

- Het zorgvuldig omgaan met elkaar is cruciaal. Elkaar kunnen ontmoeten en tijd hebben om met elkaar een relatie aan te gaan en te praten over thematieken die de betrokkenen raken in hun werk zijn van belang.
- Leerwerk gemeenschappen zijn een mooi instrument voor het samen komen tot nieuwe kennis en het verder ontwikkelen van kennis ten behoeve van het handelen in de praktijk. Onderzoek van studenten wordt als betekenisvol en zinvol ervaren op de scholen.

Op de vraag in hoeverre samenwerkingsvormen direct invloed hebben op innovatie, geef ik hier nog geen antwoord. Hierover zal ik schrijven als het promotieonderzoek afgerond is, na verwerking van de laatste enquête die nu uitgezet is onder scholen en de opleiding.

Mariska Jansen

Projectleider Partnerschap in Opleiding en Ontwikkeling

Aan de slag met een leerwerkcommunity op school

In het schooljaar 2008-2009 zijn we op basisschool De Mare vol enthousiasme begonnen met een leerwerkcommunity. Ook dit schooljaar werken we er weer mee. In de leerwerkcommunity zitten een aantal teamleden, studenten van de Marnix Academie die bij ons op school stage lopen en een docent van de Marnix Academie. We werken hierin aan onze schoolontwikkeling. Het eerste jaar was het onderwerp 'coöperatief leren bij het stelonderwijs' en dit jaar is het 'coöperatief leren bij het rekenonderwijs in groep 1 tot en met 8'.

Het eerste jaar hebben we heel veel lol met elkaar gehad, veel met elkaar gepraat over stelonderwijs en coöperatief leren en hard gewerkt aan een map voor het hele team met informatie en allerlei lesideeën. Alle leden van de leerwerkcommunity waren hier heel enthousiast over en hadden het gevoel dat het ze persoonlijk ook iets had opgeleverd. Waar we tegenaan liepen was dat de rest van het team niet mee ging in

ons enthousiasme. We hadden verzuimd om de collega's vanaf het begin mee te nemen in onze ideeën. De leerwerkcommunity had voor de leden veel opgeleverd maar de bijdrage aan de schoolontwikkeling bleef hier bij achter.

Saamhorigheid

Daarom zijn we dit schooljaar anders van start gegaan. Vanaf het begin hebben we het team geïnformeerd en ook aan het werk gezet met coöperatieve werkvormen en rekdagen. Hierdoor leeft de leerwerkcommunity en het onderwerp van de leerwerkcommunity in het hele team en draagt het echt bij aan de schoolontwikkeling. Waar we nu wel tegenaan lopen is dat er minder saamhorigheidsgevoel is binnen de leerwerkcommunity dan vorig jaar. Een oorzaak hiervan kan zijn dat we voortborduren op het onderwerp van vorig jaar, terwijl de samenstelling van de groep deelnemers voor een deel is gewijzigd.

Voor de nieuwe mensen in de leerwerkcommunity

community was het lastig om in een rijden- de trein te stappen. Een leerpuntje dus voor volgend jaar.

In 2010-2011 gaan we zeker weer aan de slag met een leerwerkcommunity omdat dit echt een verrijking is voor de school, het team, de studenten en docenten van de Marnix Academie. We starten dan met een nieuw onderwerp, zodat de instap voor alle leden gelijk is.

Talitha Canrinus

Ico P.C.B De Mare, Alphen aan den Rijn

Partnerscholenmarkt en ico-terugkomdag geslaagd

Op 24 maart was het alweer de vierde keer dat er een markt werd georganiseerd waarop studenten en partnerscholen met elkaar in contact konden komen. Nieuw dit jaar was het terugkommoment waarvoor de ico's van onze partnerscholen waren uitgenodigd. Dit vond plaats voorafgaand aan de partnerscholenmarkt.

Maar liefst 135 ico's waren aanwezig. De collegezaal was tot op de laatste stoel gevuld en de presentaties van Johan Spronk, Jos van der Eijk en Barbara Doornekamp werden met veel interesse gevolgd. Na het plenaire gedeelte werden de ico's in tien groepen gesplitst en onder de bezielende leiding van tien gespreksleiders gingen de ico's met elkaar in gesprek over de thema's: rijke leeromgeving, aansturing mentoren, leerwerkcommunitys, reflecteren, kwaliteitscriteria en competentiegericht begeleiden en beoordelen. De reacties van ico's op de terugkomdag die mij bereikten waren unaniem positief. "Dat moeten we er in houden", was een veel gehoorde uitspraak.

Markt

Om 14.00 uur begon de markt zelf. Maar liefst 240 scholen presenteerden zich die middag aan de studenten. Hier en daar werd er wel wat gebrek aan ruimte ervaren, maar over het algemeen konden de studenten hun weg goed vinden tussen alle potentiële opleidingscholen. Ook dit jaar bleek dat veel studenten zich goed hadden ingelezen in de profielen van de diverse scholen.

Inmiddels hebben de studenten hun voorkeuren aangegeven en is het nu de beurt aan relatiebeheerders en bovenscholse opleidingscoördinatoren om die voorkeuren om te zetten in plaatsingen.

We kijken terug op een goede partnerscholenmarkt en hopen op goede matches!

Fred Butje

Projectleider Partnerschap in Opleiding en Ontwikkeling

(Eind)redactie Afd. Communicatie en Publicaties

Fotografie Ivar Pel - Marnix Academie

Vormgeving Studio Van Waert, Westbroek

Drukwerk Boom & van Ketel, Haarlem

Reacties Afdeling Communicatie en Publicaties:
cenp@hsmarnix.nl

Utrecht, mei 2009

Marnix⁺ is gedrukt op FSC-gecertificeerd papier.

Mixed Sources

Productgroep uit goed beheerde bossen en andere gecontroleerde bronnen.
www.fsc.org Cert no. SCS-COC-00852
© 1996 Forest Stewardship Council